

Cautio Judicialis Prælatorvm, Ecclesiasticorum & Regularium

Dript, Laurentius a

Neuhaus, [1684]

Art. 9. An consuetudo sacris Canonibus contraria eorum vim &
obligationem tollat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63260](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63260)

nam, Zypæum Suarez & alios, que
 citat & sequitur Fagnanus. Et hæc pro
 refutatione insolentium, & superbo
 rum ingeniorum, SS. Canonum vim
 & obligationem enervare conantium
 paucis remonstrata sint, ut videant
 populi, & subditorum acceptatione
 consensu, vim obligandi, SS. Canonibus
 & constitutionibus Apostolicis, in
 esse. Quia vero consuetudo in sacris
 Canonibus fundata, si rationabilis sit,
 efficaciam habet tollendi obligatio-
 nem legis, hinc, pro majori hujus ma-
 teriæ dilucidatione fit.

ARTICVLVS IX.

*An consuetudo sacris Canonibus
 contraria, eorum vim & obligatio-
 nem tollat?*

Illis, qui se sentiunt sacrorum Cano-
 num authoritate constringi, nihil
 tam

tam familiare est, quam ut conscientijs suis quoddam levamen & solatium faciant, asserendo SS. Canones, quibus sub gravibus pœnis alias obligarentur, contraria consuetudine abrogatos esse. An vero talis prætextus & allegatio, eos in conscientia securos reddat, patebit ex sequentibus. Certe ad inducendum consuetudinem contra Canones multa requiri, patet ex *decisione rotali in una S. Maxim. Treviren. Abbatia coram Decano Coccino 24. Januarij 1625.* quam ea propter quoad clausulas concernentes hic inserere volui.

Secundo fuit principaliter responsum, quod ad inducendam consuetudinem contra Canones, requiritur scientia, & expressus consensus Papæ, alias nunquam per contrariam consuetudinem lex abrogatur. Quia summus Pontifex non habet potestatem à populo, sed immediatè à Deo; & ideo

non est populus, qui inducit consuetudinem, contra sacros Canones, sed auctoritas Papæ permittentis. Abb. *in c. fin. n. 8. in fin. de consuet.* Salas *de Legib. q. 97. tract. 14. disp. 19. sect. 6. num. 59. vers. Hac sententia.* Quod in lege civili secus est: nam lex civilis tendit ad bonum publicum, & utilitatem privatorum: unde si populus vult sibi præjudicium inferre, Principes ab eodem populo potestatem habentes non curant, L. *De quibus. vers. Nam cum ipse, ff. de leg. S. Thom. 1. 2. q. 47. art. 3. in resp. ad 3.* Abb. *in c. fin. n. 9. de consuet.* Driedon. *de libert. Christ. c. 11. ante fin.* Jus autem Canonicum, principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ad bonum publicum Ecclesiasticum, & cum sit institutum à potestate spirituali, illa non potest in Laicos cadere. Abb. & Driedon *locis præcitat.* Hinc ergo cum consensus Papæ
 opere.

operetur ad istam consuetudinem inducendam, requiritur illius certa scientia, ita ut non sufficiat error, ut dictum est, & simul requiritur animus inducendi consuetudinem gloss. *in d. c. fin. in verbo legitime*, ubi Abb. n. 17. & facit text. *in lege 1. c. Que sit long. consuet.* Quare si consensus Papæ est ille, qui consuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa scientia, & voluntas inducendi consuetudinem, non potest deduci voluntas, nisi expressus consensus ad sit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iustitia toleranda non essent, ut dicit text. *in cap. Cum jam dudum 18. in fin. de preb.* quem in puncto allegat Gloss. in §. *leges in verb. Abrogatæ distinct. 4.* & ex istis rationib. convincitur Vasq. *q. 2. artic. 97. disp. 177. c. 12.* dum dicit, nihil referre, quod Papa recipiat potestatem à Deo,

à Deo,

à Deo, & non à populo, ut consensus
 ejus tacitus, non possit operari, ad de
 rogandum suæ legi: ut enim ex præ
 dictis apparet multum refert, quod
 Papa immediate potestatem habeat à
 Deo. In hoc autem casu, nedum non
 adest expressus consensus summorum
 Pontificum; sed nec etiam scientia ut
 in tertia responsione ostendemus.

Et quod requiratur nedum scientia,
 sed etiam expressus Papæ consensus ad
 inducendam consuetudinem contra
 Canones, etiam quantocumque tem-
 poris spatium illa fuerit servata; tenent
 Gloss. in d. §. *leges in verbo Abrogat. dis-*
tinct. 4. Archid. in c. *cum de Benefic. n. 2.*
circa. med. vers. Nam & ibi notat de præb.
in 6. ubi optimè dicit, casum esse ex-
 pressum in cap. *consequens.* Et in c. *No-*
lite. 11. distinct. c. facta. 9. q. 3. & c. illud.
& c. ridiculum 12. distinct. Joan. Andr.
 in d. cap. *cum. de Beneficio post princ. Ge-*
 min.

min. n. 6. Franch. n. 3. & 4. Antonin.
 in Sum. part. 1. tit. 16. unic. §. 2. ante fin.
 vers. Dicit autem Iohannes. Joan. de Salas
 de legib. q. 97. tract. 14. disp. 19. n. 62. in
 fin. quam sententiam sequuta fuit Ro-
 ta in Romanae observationis contractus 23.
 Octob. 1551. coram Chiffanen. relata
 apud Veral. decis. 204. n. 3. part 3. & in
 Romana concordia S. Petri 12. Februarij
 1610. coram Reverendiss. D. meo Ca-
 valerio, nunc S. D. N. Darario, quæ
 eo magis de plano procedunt, cum
 cap. Quia propier, habeat decretum ir-
 ritans, ut considerant Archid. Joann.
 Andr. Gemmin & Franch. locis prædi-
 ctis, cui sententiæ consonat etiam di-
 ctum Goffr. & Innoc. in cap. Ad nostram
 in princ. de probat. ubi lex, quæ est con-
 tra jus commune, non debet servari,
 cum non sit inducta de certa scientia
 ejus, cujus est condere, & mutare le-
 gem. l. de quibus ff. de legib.

Tertio

Tertio principaliter etiam fuit responsum, quod communis & indubitata conclusio est, legem Papæ non posse abrogari, saltem absque illius scientia, ut egregie probat Driedon. *de libert. Christ. d. lib. 1. cap. 2. in fin.* Valquez ad S. Thomam 1. 2. q. 97. & hanc opinionem ab omnib. teneri affirmat Petrus de Lorca *ad 1. 2. S. Thom. in tit. de legib. disp. 29. in princ.* & late fuit deductum *in d. causa Romana concordie S. Petri.* Quæ scientia, ex qua arguitur consensus hic non adest, sed error qui non sufficit ad inducendum consuetudinem, ut supra est dictum. Scientia enim summorum Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus, non adest cum electiones nullas confirmaverit, absq; certa scientia. Bart. *in l. si constet. 12. num. 2. ff. de appellat.* ubi quod per confirmationem, non confirmatur electio invalida, ni fieret ex certa scientia.

scientia. Bald. *in l. Nominaciones, 27. n. 2. vers. Iudic. c. de appellat.* ubi quod confirmatio Superioris, non purgat vitium electionis, nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis. Et loquitur in terminis electionis, in qua non fuit servata forma cap. *quia propter Franc. Marc. dec. 227. n. 5. & 6. part. 1. Innoc. in cap. cum dilecti 32. n. 1. de elect. Alex. cons. 58. n. 8. lib. 1.* Ubi quod nec certa scientia præsumitur, nisi probetur. In proposito autem, sive dicamus verba confirmationum, de per se importare, quod Papa ex certa scientia confirmaverit, sive non; nihilominus, utcunq̄ue sit; veritas est, quod cum summi Pontifices confirmaverint electiones, tanquam Canonicas & verè non sint tales, cum illis non fuerit insertus tenor; præsumuntur circumventi ab ijs, quibus electiones examinandas mandarunt, Felin. *in c. cum à nobis, n. 3. de test.*
Ruin.

Ruin. *cons. 41. n. 15. vers. secundo, respondendum lib. Gabr. Conc. l. 1 n. 42. & sequens de probat.* Hucusq; decisio rotalis.

Frustra ergo sacrorum Canonũ contemptores, allegant contrariam consuetudinem, quæ nisi sit inducta, cum certa scientia & expresso consensu summi Pontificis, non consuetudinis sed corruptelæ vim habet, nec sequentes à gravi peccato liberat, si Canon consuetudini contrarius, gravem obligationem post se trahebat. Adde quod allegans consuetudinem, quæ facti & à lege exorbitans est, non solum illam probare teneatur, sed etiam simul demonstrare, quod ea sciente, consentiente, & non contradicente Pontifice, inducta sit.

Sed & ex adducta decisione rotali manifestum est, non probari scientiam summorum Pontificum, cum electiones nullas confirmaverit, nisi id ex cer-

ta scientia fecerit, sciveritq; electionis nullitatem, & substantiales defectus & nihilominus autoritate absoluta, qua est supra Canones, ob causas rationabiles sibi notas, confirmaverit. Quod nisi fecerit, per confirmationem, non confirmatur electio invalida, nec confirmatio Superioris, purgat vitium electionis, nisi Princeps confirmet, ex plenitudine potestatis. Quare si Pontifex confirmet electiones tanquam Canonicas, quæ verè tales non erant, presumitur circumventus ab illis, quibus electiones examinandas commiserat, & confirmatio nihil operatur, cum quod firmum non est, confirmari non possit. Quæ si vera sint, de confirmatione summi Pontificis, quanto magis de confirmationibus Ordinariorum, & Episcoporum, qui sacris Canonibus alligantur, & defectus electionum sanare non possunt. Unde si Ordinarius

con-

confirmet electionem de jure nullam fuerit
 talis confirmatio nullius est roboris prob
 nec per illam confirmatus, quicquam dem
 juris acquirit, maxime si ambitione se ip
 ductus, per falsa narrata eandem sub gat
 & obreptitiè impetret. fuer

Gravius & intolerabilius, si electio sum
 ab aliquo impugnata fuit, & à senten- cto
 tia contra se lata, impugnans stante pe firm
 de, & viva voce, in Judicio, per Procuro cap.
 ratorem ad sedem Apostolicam appel- Can
 layerit, Ordinarius Electionem confir- elec
 mare præsumat. Talis enim confirma- lica
 tio, absolute nulla est, & Electo nullum &
 jus tribuit, imo si vigore illius, admini- int
 strationi se ingerere audeat, perdit elec
 omne jus quæsitum ex electione, cum ut
 confirmatus non sit, nec stante appel- lit
 latione confirmari potuerit. no

Et super hoc est textus clarissimus lea
 cap. 33. de Elect. in 6. ubi Pontifex ist
 Bonifacius VIII. *Si postquam ab Elect. in* na
Cathedrali vel regulari Ecclesia celebrata-

fuerit in scriptis ex causa probabili, quæ
 probata deberet legitima reputari, ad Se-
 dem Apostolicam appellatum, electionem
 ipsam per Ordinariam confirmari contin-
 gat; huiusmodi confirmatio, nisi prius,
 fuerit Canonice ab appellatione ipsa reces-
 sum (cum sit ab eo, qui non potuit, de fa-
 cto presumpta) nullam obtinebit roboris
 firmitatem. Et longè clarius Glossa ad d.
 cap. Vacante inquit, Ecclesia Pietaviens.
 Canonici quondam Titium elegerunt, à qua
 electione fuit appellatum ad sedem Aposto-
 licam, quia forte unus erat contradicens,
 & talis solemniter appellavit, appellatione
 interposita, dicti Canonici eligentes, ipsam
 electionem presentarunt Metropolitanano,
 ut ipsam confirmaret, quod fecit Metro-
 politanus, ad requestam aliorum Canonicorū,
 non curando de appellatione istius. An va-
 leat talis confirmatio, & Electus virtute
 istius confirmationis, receperit potestatem
 administrandi? Resp. Romanus Pontifex
 quod

quod non; nam ex quo fuit appellatum non,
 Apostolicam Sedem, suspensa fuit jurisdic- sub
 Etio judicis inferioris, ideo non potuit, etio a
 Metropolitanus confirmare, & per con- non
 quens, si iste Electus se ingerat administ- vel
 tioni, perdit jus sibi quesitum ex electione vel
 cum non videatur confirmatus. teir

Ex quibus tam textu Canonis quam ren
 glossa patet. lam

1. Quod Ordinarius, & quis cum 3
 inferior Papa, Patriarcha, Archiep- dic
 scopus, aut Metropolitanus, stante ap- 2
 pellatione, ab electione, illam confir- lite
 mare non possit, idque ex natura ap- in r
 pellationis, quæ ligat judici à quo ma- qui
 nus, & potestatem ultra procedendi
 tollit, nisi si q

2. Prius fuerit NB. Canonice ab ap- eto
 pellatione recessum. Igitur, nisi præcedat
 renuntiatio, confirmatio, est nulla, & Ex
 manebit nulla eo quod data sit, quan- ex
 do dari non potuit; & tractu temporis ele
 non

non firmetur, quod ab initio de jure non
 subsistit. Debet etiam talis renuncia-
 tio appellationis, *canonicè*, id est liberè,
 non coactè, cum intentatione minarũ,
 vel quod majus est, inflictione carceris,
 vel inclusionis, adeoq; ex metu caden-
 te in constantem virum fieri, talis enim
 renunciatio, est ipso jure nulla, nec ul-
 lam obligationem inducit.

3. Quod unus solus possit contra-
 dicere, & opponere electioni.

4. Quod Electus, vigore taliter nul-
 liter factæ confirmationis, nullum jus
 in re, vel potestatem administrandi ac-
 quirat, imo

5. Si se administrationi ingerat, jus
 si quod ex electione quæsierat, ipso fa-
 cto perdat, & amittat.

Similis casus est, si confirmator in
 Examine electionis, audit Electum, &
 examinat Instrumentum & processum
 electionis, & vel studio vel timore op-

K

posi-

positionem metuens omittit citare co-posit
 electum, ac procedit ad confirmatio-erian
 nem. Talis enim confirmatio est ipso-rit,
 jure nulla, per textum, *Quoniam* 47. E
 de Elect. in 6. ubi Pontifex. *Quoniam* pare
 inquit, *electione non in concordia celebra-ctior*
ta, Superior, ad quem electionis ipsius con-mat
firmatio pertinet, consuevit interdum, obli
sua confirmationis celeritate, preferens cu- cont
piditatem propriam juri, & inordinatum an a
affectum etiam equitati, competitorem esse
aliquando, ubi alius, vel eos, qui se volunt quis
opponere, quando, Electus est unicus supplā- giti
tare, dum nullis vocatis, & non discussio ne- inat
gotio, per repentinam confirmationem cito dus
(contra doctrinam Apostoli) imponit ma- ubi
nus Electo: Nos volentes huic morbo & dio
fraudibus obviare, presenti constitutione opp
sancimus, confirmationes tales, viribus sta
omnino carere, ipsasq; decernimus irritas scie
& inanes. Vocationem autem hujusmodi, nit
nominatim ubi est coelectus vel apparet op- bus
 positor

positor &c. faciendam censemus. *Quæ
etiam, si electio in concordia celebrata fue-
rit, volumus observari.*

Ex qua constitutione Pontificia ap-
paret, Examinatorem processus Ele-
ctionis, sive is fuerit ipse D. Confir-
mator, sive ab ipso ad hoc deputatus,
obligari sub pœna nullitatis ipsius
confirmationis, diligenter inquirere,
an aliquis sit coelectus, sicut ordinarie
esse solet: vix enim in electionibus,
quis concorditer omnium votis eligi-
gitur. Ne ergo confirmatio sit irrita &
inanis, necessario citandus & vocan-
dus est Coelectus nominatim in loco
ubi est, & commoratur. Quod si stu-
dio acceleretur confirmatio, ne quis
opponere possit, coelecto longe di-
stante, nec de acceleratione quidquã
sciente, talem confirmationem decer-
nit Pontifex non *irritandam*, sed *vir-
ibus omnino carere, esseq; irritam & ina-
nem*.

nem, nec per eam quidquam juris acquiri Electo, præsertim si ipse acceleraverit negotium, de oppositione meruens. Quare si is vigore talis confirmationis se administrationi ingerit incidit in pœnam cap. *Avaritie*, perditque jus ex Electione questitum, ita glossa ad cap. *Quoniam* §. *Inanes*. ibi sed si erravit in jure, eum à dicta pœna non creditur excusari.

Plures similes casus, hic adduci possent, si materia hæc non incidenter solum, sed ex proposito tractaretur. Quibus autem ad hæc replicabunt, qui stante appellatione ad Sedem Apostolicam, nulliter confirmati, se audent administrationi ingerere, & ne appellatio suum effectum consequatur, appellantem ob interpositam appellationem ad aliquot annos non justitia sed diabolo suadente in carcere & custodia detinere? & stante tali ipso facto post

se excommunicationem trahente violentia, audēt quotidie divinis interesse, sacra celebrare, & quasi nullius sibi cōscij essent omnia peragere? quis credat tales homines scintillā conscientiz habere, qui tam temerè & sine ullo scrupulo, tam claros, nulli obscuritati obnoxios SS. Canones ludibrio habent, vilipendunt, imo diametraliter contrarium agunt? Putant fortè tales, trienniali possessione se tueri sed contra est, quod *mala fidei possessor nullo tempore prescribat Reg. juris in 6.* nec credendum est sumū Pontificem per Regulam Cancellariæ de trienniali possessione, velle favere peccantibus, & ad dignitates ac beneficia, non intrantibus per ostium, id est Canonicam Institutionem, sed ascendentibus aliunde ut fures & latrones. Accedit, quod clausulæ irritantes supra allegatis Canonibus, & alijs similibus insertæ,

K 3

omni

omni prætextui & futilibus excusationibus inamovibilem & inextricabilem remoram objiciunt, dum in principio titulum, possessionem & omnia similia, evertunt; hinc in supra allegato cap. *Si postquam*: confirmatio nullam obtinebit roboris firmitatem. Et glossa *Si iste Electus se ingerat administrationi, perdit jus sibi quesitum ex electione*. Et in cap. *Quoniam*: confirmationes tales decernimus irritas & inanes quod si tales confirmationes nullam obtineant roboris firmitatem, sint irritæ & inanes, quomodo per illas aliquid quod jus, quod jam perditum & destructum est, acquiri poterit? maxime ubi scit ipse malæ fidei possessor, se nullum jus habere, & si quod habuit, amisit se? & tales clausulæ irritantes, sint tam malignantis naturæ, ut in puncto destruant id, in quod cadunt?